

Redukcija draginjskih doklad in nameščenja

Z redukcijo draginjskih doklad poročenim državnim uslužbenkam so najbolj prizadete učiteljice, ker tvorijo pač ravno te največji kader državnih uradnic, poročenih z državnimi uslužbenci. Razmere v katerih živi, silijo učitelja, da si izbere za ženo tovarišico — učiteljico, ki mu je, ne le po poklicu, marveč po vsem delu najbližja. Vsled tega je največ poročenih učiteljic omoženih z učitelji in zato najbolj občutijo redukcijo draginjskih doklad učiteljski pari in tudi učiteljice poročene z ostalimi državnimi nameščenci. Le malo naših tovarišic je poročenih z možmi s svobodnimi poklici.

Ne moremo trditi, da bi bila plača državnega uradništva sijajna in je bila le potreba, ki je dosedaj vedno narekovala, da so ostale učiteljice tudi po poroki v službi. Mnoge bi se morda rade posvetile edinole materinstvu in gospodinjstvu, toda le redke so tako srečne, da si samo z možovo plačo uredijo in vzdržujejo svoj dom.

Dasi stojimo pred dejstvom, da so draginjske doklade poročenim učiteljicam delno ali popolnoma reducirane, vsled tega še ne moremo in tudi ne smemo odstopiti od stališča, da je za isto delo potrebno tudi isto plačilo.

Ako upoštevamo dejstvo, da je v dravski banovini od približno 4000 na osnovnih šolah nameščenih učnih moči vsega približno 800 poročenih učiteljic, tedaj lahko povsem sigurno računamo, da jih je z uredbi o redukciji draginjskih doklad prizadetih najmanj 700. Vsega osnovnošolskega učiteljstva v državi je približno 24.000. Vzemimo za razmerje poročenih učiteljic napram ostalemu učiteljstvu kot podlago številke, ki jih kaže dravska banovina. Če odpade na 4000 učiteljstva 700 po uredbi o redukciji draginjskih doklad prizadetih poročenih učiteljic, tedaj smemo skoraj s sigurnostjo računati, da je v vsej državi najmanj 4000 poročenih učiteljic, ki so delno ali povsem izgubile draginjske doklade. Torej nad 4000 poročenih učiteljic je izgubilo z omenjeno uredbi pravico do iste plače za isto delo ob istem številu službenih let. Poleg teh pa je prizadetih pre-

cej neporočenih učiteljev(ic), ki so jim znižane draginjske doklade vsled tega ker stanujejo pri starših.

Prizadetim je znižana plača za 200 do 775 dinarjev mesečno. Vzemimo torej povprečen znesek Din 400 na osebo. Pri 4000 prizadetih znaša torej letni odtegljaj, odnosno država prihrani pri njih nad 19 milijonov dinarjev. Seveda ne more biti to povsem točen račun, vendar neko približno sliko le pokaže. Dnevno časopisje poroča, da bo država prihranila v letošnjem proračunu vsled te uredbe okoli 150 milijonov. Seveda so tu prizadete prav vse državne nameščence in vsi, ki stanujejo pri starših. Toda primerjajmo le znesek 19 milijonov.

Za nastavev vsakega učiteljskega abiturienta je potrebno približno 15.000 dinarjev letno. Torej bi s tem demarjem, ki bo odtegnjen poročenim učiteljicam, moglo biti nameščenih nad 1200 novih učnih moči, a poleg tega je bil prosvetni proračun za osnovno šolstvo letos zvišan za 17 milijonov dinarjev. Iz tega denarja se bo lahko namestilo zopet nad tisoč učiteljskih abiturientov. Na ta način bi prišli na vrsto vsi učiteljski abiturienti, ki jih je približno 3000 in ki vsi čakajo na namestitve.

V proračunski debati je poudaril v parlamentu gospod prosvetni minister, da bodo vsi prihranki, pridobljeni vsled uveljavljenja uredbe o znižanju draginjskih doklad, uporabljeni prvenstveno za namestitve novih učnih moči.

Nujna in prepotrebna je namestitev novega učiteljstva tudi iz stališča povzdige našega šolstva. Imamo banovine v katerih pride komaj na 600, 800 ali 1000 prebivalcev po 1 učitelj, a na drugi strani čaka skoraj 3000 brezposelnih učiteljskih abiturientov.

V prejšnji številki »Učiteljskega tovariša« je bilo javljeno, da bo nameščenih 500 novih učiteljev(ic). Razvoju našega šolstva je pa nujno potrebno še mnogo več moči, vsled tega smemo upravičeno upati, da bodo poleg teh 500 imenovanih tudi ostali, ki čakajo na namestitve, ker so se pripravljali izključno le za učiteljski poklic.

z uradnikom IX. skupine:				uradnikom V. skupine:			
I. dr. razr.	3555.—	581.25	16.5	I. dr. razr.	5060.—	750.—	14.8
II. " "	3055.—	393.75	12.9	II. " "	4560.—	500.—	10.9
III. " "	2855.—	318.75	11.2	III. " "	4360.—	400.—	9.2
z uradnikom X. skupine:				uradnikom VI. skupine:			
I. dr. razr.	3355.—	387.50	11.5	I. dr. razr.	4660.—	750.—	16.1
II. " "	2855.—	262.50	9.2	II. " "	4160.—	500.—	12.0
III. " "	2655.—	212.50	8.0	III. " "	3960.—	400.—	10.0
z uradnikom pripravnikom po § 23./1.:				uradnikom VII. skupine:			
I. dr. razr.	4430.—	387.50	8.8	I. dr. razr.	4320.—	562.50	13.0
II. " "	2930.—	262.50	9.0	II. " "	3820.—	375.—	9.8 75%
III. " "	2730.—	212.50	7.9	III. " "	3620.—	300.—	8.3
z uradnikom pripravnikom po § 23./2.:				uradnikom VIII. skupine:			
I. dr. razr.	3225.—	387.50	12.1	I. dr. razr.	4065.—	562.50	14.0
II. " "	2725.—	157.50	5.8	II. " "	3565.—	375.—	10.0
III. " "	2525.—	127.50	5.1	III. " "	3365.—	300.—	8.9
z uradnikom pripravnikom po § 23./3.:				uradnikom IX. skupine:			
I. dr. razr.	3110.—	387.50	12.5	I. dr. razr.	3810.—	562.50	14.8
II. " "	2610.—	157.50	6.0	II. " "	3310.—	375.—	11.3
III. " "	2460.—	127.50	5.1	III. " "	3110.—	300.—	9.6
Drž. uradnica VII. skupine omožena z:				uradnikom X. skupine:			
uradnikom III./1. skupine:				I. dr. razr.	3610.—	375.—	10.3
I. dr. razr.	7830.—	750.—	9.5	II. " "	3110.—	250.—	8.0 50%
II. " "	7330.—	500.—	6.8	III. " "	2910.—	200.—	6.8
III. " "	7180.—	400.—	5.5	s pripravnikom po § 23./1.:			
uradnikom III./2. skupine:				I. dr. razr.	3685.—	375.—	10.0
I. dr. razr.	7280.—	750.—	10.3	II. " "	3185.—	250.—	8.0
II. " "	6780.—	500.—	7.3	III. " "	2985.—	200.—	6.9
III. " "	6580.—	400.—	6.0	s pripravnikom po § 23./2.:			
uradnikom IV./1. skupine:				I. dr. razr.	3480.—	375.—	10.7
I. dr. razr.	6330.—	750.—	11.8	II. " "	2980.—	150.—	5.0
II. " "	5830.—	500.—	8.5	III. " "	2780.—	120.—	4.3
III. " "	5630.—	400.—	7.1	s pripravnikom po § 23./3.:			
uradnikom IV./2. skupine:				I. dr. razr.	3365.—	375.—	11.1
I. dr. razr.	5430.—	750.—	13.8	II. " "	2865.—	150.—	5.2
II. " "	4930.—	500.—	10.0	III. " "	2715.—	120.—	4.4
III. " "	4730.—	400.—	8.4				

Primerjava osebnih draginjskih doklad

PRIMERJAVA

o znižanju osebnih drag. doklad omoženih aktivnih uradnic po uredbi z dne 11. aprila 1934. (Nadaljevanje.)

(Opomba: Prvo število so prejemi, drugo odtegljaji, tretje v procentih.)

Drž. uradnica VIII. skupine omožena:

z uradnikom III./1. skupine:			
I. dr. razr.	7575.—	775.—	10.2
II. " "	7075.—	525.—	7.4
III. " "	6925.—	425.—	6.1
z uradnikom III./2. skupine:			
I. dr. razr.	7025.—	775.—	11.0
II. " "	6525.—	525.—	8.0
III. " "	6325.—	425.—	6.7
z uradnikom IV./1. skupine:			
I. dr. razr.	6075.—	775.—	12.7
II. " "	5575.—	525.—	9.4
III. " "	5375.—	425.—	7.9

z uradnikom IV./2. skupine:			
I. dr. razr.	5175.—	775.—	14.9
II. " "	4675.—	525.—	11.2
III. " "	4475.—	425.—	9.2
z uradnikom V. skupine:			
I. dr. razr.	4805.—	775.—	16.1
II. " "	4305.—	525.—	12.2
III. " "	4105.—	425.—	10.3
z uradnikom VI. skupine:			
I. dr. razr.	4405.—	775.—	17.6
II. " "	3905.—	525.—	13.5
III. " "	3705.—	425.—	11.5
z uradnikom VII. skupine:			
I. dr. razr.	4065.—	581.25	14.3
II. " "	3565.—	393.75	11.0
III. " "	3365.—	318.75	9.4
z uradnikom VIII. skupine:			
I. dr. razr.	3810.—	581.25	15.3
II. " "	3310.—	393.75	11.9
III. " "	3110.—	318.75	10.2

Anketa o mladinskem tisku

Znana mladinska ilustratorica Mila Prunkova-Utva pravi: Dasi je poizkusna številka »Mlade Jugoslavije« vzorno urejen in prav dober časopis za odraslejšo mladino, a manjka mu na vsak način več pripovedne vsebine, vendar po mojem mnenju nikakor ne kaže za ta časopis žrtvovati »Našega roda«, ki je brezdvomno najboljši sodobni mladinski list, dobro vpeljan in priljubljen. Skoro vse, kar prinaša »Mlada Jugoslavija«, bi prinašal lahko tudi »Naš rod«, ki je pa še po svoji zunanosti in vsej opremi bolj pripraven, da se hrani in veže, ter ima trajno vrednost, medtem ko bi bila »Mlada Jugoslavija« le časopis, ki se ga navadno enkrat prečita, potem pa zavre. Vsekakor pa je poizkusna številka »Mlade Jugoslavije« samo za odraslejšo mladino, ki ima že itak mnogo čtiva na razpolago.

Pisatelj g. Bogomir Magajna: Mladinsko revijo ali mladinski časopis? — Imamo že mladinsko prilogo »Jutra« in mladinsko prilogo »Slovenca«. Poleg tega prebere deca že redno dnevnik ali tednik svojega očeta. Novic več kot dovolj — morda več kot preveč za mlado dušo. In sedaj naj jim nudimo še tretji časopis, ki naj bi nadomestil revijo in bo vse predložitveno v vsakdanjo plehkost sedanje družbe — in morda celo v sferi, ki bi otroku še ne smele biti blizu. Da — nuditi otroku časopis — odgovarjajoč popolnoma njegovi duši — bi ne bilo zlo. Toda pre-dobro poznam razmere in moči in vem, da se to ne bo zgodilo. Pa to ni glavno — glavno je to — da plemenitimo dušo otroka, ki naj zraste v globokega, plemenitega — ne vsakdanjega človeka, ki bi se hranil z novicami — ampak da bo rasel iz sebe in gradil iz sebe. Dajajmo mu rajši tvorbe ki ga ne bodo zabavale le za hip, le za hip vzbudile njegovo zanimanje, ampak mu bodo ostale v duši traj-

no in bile kali za mogočne tvorbe lepote in plemenitosti, ki raste iz umetnosti in kali za socialno pravičnost. Pa ni revija le za en rod, ampak za mnogo rodov — novica pa je en dan in potem se zavije sladkor vanjo. Kar pa se v dobi velikega zgodji, je mogoče povedati tudi v reviji — velik dogodek ostane večer. Ne bo to težko — saj velikih dogodkov je danes malo. Pred umetnostjo pa ne bežite in ne rogajte se ji, kajti ona se poraja iz najlepših in najboljših kotov človekove duše in je najpristnejši temelj kulture vsakega naroda, kajti ona je tudi najmanj sebična. Nadomestite revijo s časopisom in otroci iz l. 1945. bodo samo povpraševali po »Našem rodu« iz l. 1935.

Pesnik in urednik »Jutra« g. Karlo Kocjančić nam odgovarja: Vprašanje se da obravnavati s treh strani: s stališča aktualnosti, s stališča oblike in s stališča vsebine. Na kratko:

Če je šlo za to, da bi dali mladini v roke list, ki bi jo informiral hitreje o aktualnih, njenega zanimanja vrednih in potrebnih problemih, tedaj bi bilo omeniti, da nima dvotednik pred mesečnikom nobene posebne časovne prednosti. Treba bi bilo v ta namen ustvariti mladinski dnevnik ali vsaj tednik, pri čemer se nočem podrobneje spuščati v vprašanje, kako bi se pri nas takšno podjetje, ki je pri večjih narodih povsem mogoče, obneslo v finančnem pogledu. Prepričan sem, da bi se ne obneslo.

Če je šlo za to, da se mladina privadi pravočasno na nemernejšo obliko, ki jo imajo normalni časniki običajno pred revijami, potem se je namen posrečil. Vprašanje pa je, da-li ne zavajamo s tem mladih ljudi na pota nižjega okusa, ki se ga bo v življenju samem lahko navzela na tisoč drugih, uspešnejših načinov. Po mojem mnenju pa je naloga vzgojiteljev ta, da mladini okus izbistrijo in da jo naučijo zavračati slabše, če je boljše na razpolago.

Če je šlo končno za slabšo vsebino (kajti slepec mora videti, da je vsebina »Našega

roda« neprimerno boljša, bolj pestra, zanimivejša in zato bolj vzgojna), tedaj bi svoj odgovor apliciral na zadnji stavek prejšnjega odstavka.

Lahko bi se pa menili tudi o tem, kakšne učinke bo imelo izdajanje še enega mladinskega lista na življenjsko potenco že obstoječih mladinskih listov. Nedvomno jim bo pobralo nekoliko naročnikov, kajti v sedanjih razmerah bi bilo naivno misliti, da jim ga bo povečalo ali pa, da bi si mogli mladi ljudje obdržati oboje, staro in novo. Če bi pa moral radi manj vrednega novega »Naš rod« celo izginiti s površja, potem bi morali takšno početje klasificirati med brezumna. Ali se ne da stvar urediti tako, da bi »Našemu rodu« pritaknili še nekaj tako zvanega »aktualnega gradiva« (toda v prvovrstni obliki, ne tako plehko kakor je začela »Mlada Jugoslavija«!) in da bi ga polagoma spreminili v dvotednik ali celo tednik, čeprav v nekaj zmanjšani obliki? Če se to ne da, ne da bi trpela njegova oblika in vsebina, tedaj je bolje eksperimentiranje opustiti. Učitelj ima itak še eno in veliko pametnejšo možnost, da seznanji mladino s perečimi vprašanji in jih razloži tako, da ne bo imela samo njena radoznalost, temveč tudi njena duša nekaj od tega. Mislim na možnost, ki se po drugih deželah, na iniciativno naprednih vzgojiteljev, prakticira v nemajhnih meri: namreč to, da se med šolsko čtivo sprejemajo tudi primerni sestavki in notice iz dnevnih in strokovnih listov. To bi bilo nekaj tudi za naše šole in predvsem za našo šolsko mladino. Le povprašajte jo!

G. Boris Orel, publicist, ki se že več let bavi z mladinsko literaturo, piše: Kateri list naj izhaja, »Naš rod« ali »Mlada Jugoslavija«? Izbera ni težka in vsakdo se bo po treznem preudarku in razmisleku odločil za nadaljevanje »Našega roda« in za opustitev tednika »Mlada Jugoslavija«. Nekaj iztočnic take odločitve:

1. Imamo mladinske tednike (»Mladi Slovenec«, »Mlado jutro«), ki naj se izpopolnijo

rodni prireditvami. Priprave, katere bi bilo dobro že sedaj pričeti, naj se izvršijo s pomočjo šolske mladine. Posamezne šole naj med seboj tekmujejo, katera bo zažgala večji kres. Tako tekmovanje bo gotovo v veliki meri povzdignilo narodno zavest naše šolske mladine. G...ž.

— Pravkar je izšla že osma številka edine slovenske tedenske ilustrirane radijske revije »Naš val«, ki se po vsebini in razkošni opremi lahko meri z vsako inozemsko veliko radijsko revijo. Uvodni članki, izpod peresa naših najpriljubljenejših radijskih strokovnjakov, sijajno urejeni in bogato ilustrirani programski del, ki naj posreduje med poslušalci in ljubljansko radijsko oddajno postajo, zabavni podlistki izpod peresa naših najpriljubljenejših pisateljev, ilustrirani tehnični del, kritični pregled ljubljanskih oddaj in beležke iz vsega sveta izpopolnjujejo pregleden tedenski program najvažnejših evropskih radijskih oddajnih postaj. »Naš val« je strokovna revija, izšla je na željo poslušavstva, in ker ima najboljše zveze z ljubljansko radijsko oddajno postajo — obvešča naročnike in simpatizerje našega radia o stališču in razmerah ljubljanske oddajne postaje, obenem pa opozarja naročniki v »Našem valu« radijsko upravo na nove koristne izsledke. Revija je pisana v najpopolnejši, tudi najpriljubljenejši čitatelju umljivi obliki brez učenjaštva. Celotno kri-

rodni prireditvami. Priprave, katere bi bilo dobro že sedaj pričeti, naj se izvršijo s pomočjo šolske mladine. Posamezne šole naj med seboj tekmujejo, katera bo zažgala večji kres. Tako tekmovanje bo gotovo v veliki meri povzdignilo narodno zavest naše šolske mladine. G...ž.

2. Prispevki v takih mladinskih tednikih ali dnevnikih so res iz živiga časa, a jih tudi čas hitro uniči; mnogo bolj so izpostavljeni nevarnosti pozabljenja in minljivosti nego v mesečnikih, ki so spričo oblike dnevnika ali tednika resničnejša podoba knjige.

3. Mladina je pred tako praznično mesečno knjigo mnogo bolj zbrana in jo težko pričakuje, ker ne izhaja vsak dan.

4. Tudi pedagoška stališča, ki dandanes zagovarjajo izdajo mladinskih tednikov, niso v vsem dobra in pravilna. Zdi se, da se s teh stališč le preveč in prerado prehitava kulturno-vzgojne oblike (otroci se gredo »velike« čitatelje, prim. pomanjšane prikaze vsebin in poročil iz vel. dnevnika).

5. Danes ob preobilju in plohi besed pozabljam na resnično vrednoto pisane besede. Povsakanjilj smo besedo, da damo prostora modernosti in aktualnosti časa in roju vzgojnih gesel. In otrok postaja zares velik vseved, ali nekeje v najskritejšem jedru pa le ohromel in mrtev.

6. Take stvari se mora naravno gledati v okviru ekonomije svojstvenega prostora slovenskega naroda; drugod se stališča in vidiki primerno izpreminjajo.

Profesorica, slikarica in mladinska pisateljica gđc. Ksenija Prunkova piše: Mislim, da je nepotrebno eksperimentirati in poskušati novotarije, ko je »Naš rod« tako priljubljen, kar priča gotovo najbolje ogromna naklada. Gotovo je tudi mladinski list v obliki časopisa dobra ideja, a škoda bi bilo radi tega opuščati priznano dober mladinski list. In še nekaj: časopis je časopis. Papir je slabši, format je večji. Niti ta, niti oni nista primerna za vezavo. Časopis prebereš, potem pa zaviješ vanj čevlje, da jih ponesesh čevljarju v popravilo. Gotovo je pametno, da mladino seznamimo z aktualnimi vprašanji in dogodki. A slednji imajo dovolj prostora tudi v »Našem rodu«.